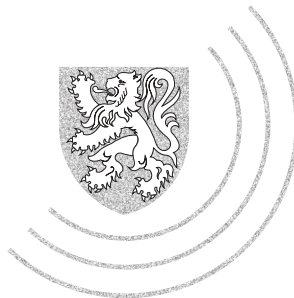

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

5 november 2001

BELEIDSBRIEF

Monumenten, Landschappen en Archeologie

Beleidsprioriteiten 2001-2002

ingediend door de heer Paul Van Grembergen,
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid

Met deze beleidsbrief worden de basisopties voor het regeerprogramma en de beleidsnota “*Monumenten, Landschappen en Archeologie 2000-2004*” verder uitgewerkt. De beleidsbrief is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen ter goedkeuring aan de Vlaamse regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd

INHOUD

	Blz.
INLEIDING	4
I. MONUMENTENZORG, EEN MAATSCHAPPELIJKE KATALYSATOR	5
I.1 Beleidsgericht inventariseren	5
I.2 Bescherming, een belangrijk beheersinstrument	7
I.3 Monumentenzorg, een permanente zorg	8
I.4 “Levende” monumenten	10
I.5 Varend erfgoed	11
I.6 Vlaams erfgoed, Werelderfgoed	11
II. EEN BREDE BASIS VOOR EEN ACTIEVE LANDSCHAPZORG CREËREN	12
II.1 Landschapsatlas als instrument	12
II.2 Ruimtelijke landschapssenmerkenkaart	12
II.3 Naar een inventaris van de globale landschapskwaliteit	12
II.4 Gewijzigd landschapsdecreet biedt meer mogelijkheden	13
II.5 Een daadwerkelijk beheer voor beschermde landschappen	13
II.6 De eerste aanzetten voor algemene landschapszorg	14
II.7 Bestendigen van de vooruitgang van beschermingen	15
II.8 Decreet erfgoedlandschappen als initiatief voor integratie van landschapszorg in de ruimtelijke ordening	15
III. ARCHEOLOGIE EN DE ZORG VOOR ONS ONDERGRONDS VERLEDEN	16
III.1 Een beleidsinformatieve Centrale Archeologische Inventaris	16
III.2 Een gefaseerd archeologisch beschermingsbeleid	16
III.3 Naar een duurzaam behoud van het archeologisch erfgoed op basis van een geïnte- greerd beleid met ruimtelijke ordening	17
III.4 De Conventie van Malta en onderzoek naar een alternatieve Financiering voor het archeologisch nood- en postopgravingsonderzoek	17
III.5 Het invullen van de nood aan een eenduidig kwalitatief uitvoeringskader voor archeologische interventies	18
III.6 Het opstarten van scheepsarcheologisch onderzoek	18
IV. NAAR EEN MEER WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUW VAN DE (ONROERENDE) ERFGOEDZORG	19
V. SAMEN ZORGEN VOOR ONS HISTORISCH ERFGOED	20
VI. MOTIES EN RESOLUTIES	21

INLEIDING

Als nalatenschap van ontelbare generaties vormt ons cultureel, landschappelijk en archeologisch erfgoed het collectief geheugen én geweten van Vlaanderen. De toegenomen druk op de Vlaamse ruimte vormt echter een bedreiging voor dit segment van onze culturele identiteit. De overheid heeft dan ook de opdracht om het voortbestaan ervan veilig te stellen door op een preventieve en kwaliteitsgerichte wijze een geïntegreerd onroerend erfgoedbeleid op te zetten dat op het integrale behoud van zowel de materiële als de immateriële aspecten van ons patrimonium gericht is. Met het monumentendecreet van 1976, het landschapsdecreet van 1996 en het archeologiedecreet van 1993 is daartoe het basisinstrumentarium voorhanden.

Het voorbije decennium is de erfgoedzorg ten volle uit het defensief getreden om een belangrijke katalyserende bijdrage te leveren tot de duurzame kwaliteit van de leef-, woon- en werkomgeving in Vlaanderen. Meer dan ooit staat de zorg voor ons cultureel, landschappelijk en archeologisch erfgoed vandaag voor een geïntegreerd, toekomstgericht en open beleid. De schrik voor een bevriezend effect van het beschermingsbeleid maakt hierbij plaats voor een kwalitatieve en hedendaagse omgang met onze ruimtelijke omgeving.

Een integrale erfgoedzorg staat echter niet alleen voor de materiële instandhouding van ons cultuurpatrimonium maar houdt ook in dat het via een actuele beleving zijn maatschappelijke relevantie behoudt. Enkel een adequate maatschappelijke integratie maakt collectieve bewustwording en actieve betrokkenheid bij de betrachting om dit cultuurarchief aan de volgende generaties over te dragen mogelijk. Een erfgoedzorg die op een reactionair en repressief optreden gestoeld is, hypothekeert op termijn elk erfgoedbehoud. Daarom is het van belang dat op een pro-actieve wijze een positief, stimulerend en kwalitatief erfgoedbeleid, dat door wetenschappelijk onderzoek wordt onderbouwd, wordt gevoerd.

De Vlaamse overheid is echter niet de enige protagonist in dit erfgoedbeleid. Ook in het bijzonder de lokale besturen hebben aan deze zorg een belangrijke complementaire invulling te geven.

I. MONUMENTENZORG, EEN MAATSCHAPPELIJKE KATALYSATOR

I.1 BELEIDSGERICHT INVENTARISEREN

De inhaalbeweging die inzake inventarisatie van het bouwkundig erfgoed dan ook sinds het begin van deze legislatuur is ingezet, is inmiddels mee dankzij de uitbreiding van de projectteams op kruissnelheid gekomen.

Voor wat 2001 betreft werd de inventarisatie opgestart voor :

Kanton Arendonk (provincie Antwerpen)

De kantons Dendermonde, Eeklo en Laarne (provincie Oost-Vlaanderen)

De gemeenten Wemmel, Grimbergen en stad Leuven (provincie Vlaams-Brabant)

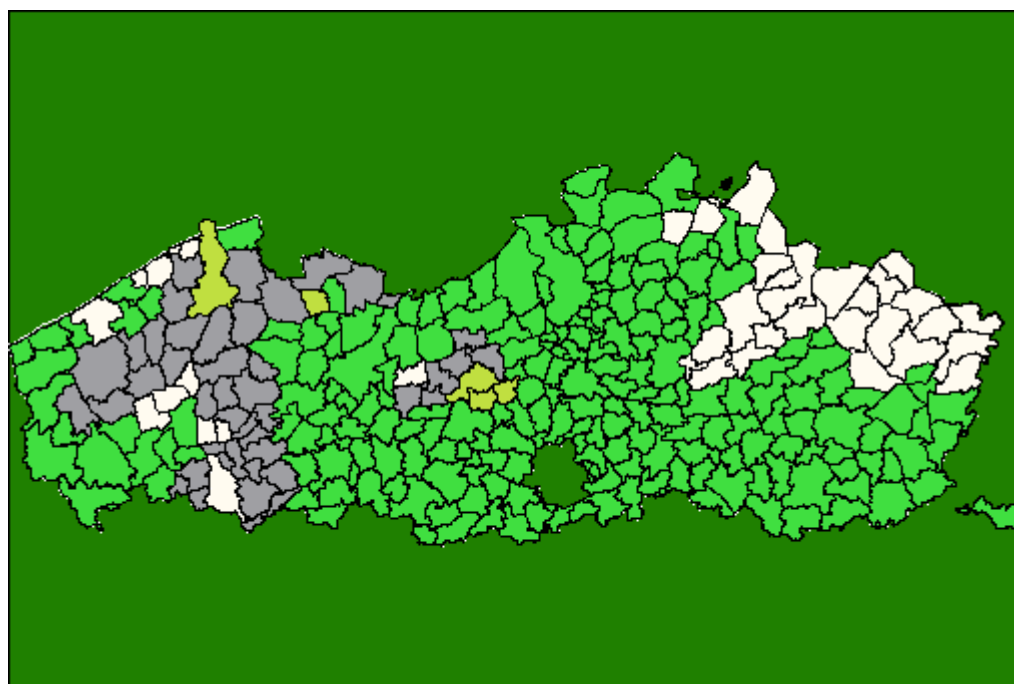
Blankenberge, Gistel, Knokke-Heist, Kortrijk, Oudenburg en de rest van de binnenstad van Brugge (provincie West-Vlaanderen)

De kantons Bree, Maaseik, Neerpelt en Peer (provincie Limburg) (reeds gestart in 1999/2000)

Voor Kaprijke, Eeklo, Kalken (provincie Oost-Vlaanderen), Oudenburg, Gistel en Knokke-Heist (provincie West-Vlaanderen) werd de inventarisatie afgerond. Tegen het einde van 2001 zal tevens de inventarisatie van Wemmel, Grimbergen, Leuven (provincie Vlaams-Brabant), het kanton Dendermonde (provincie Oost-Vlaanderen), de rest van de binnenstad van Brugge, Blankenberge en Kortrijk (provincie West-Vlaanderen) afgerond zijn.

Inmiddels werden ook voor de kantons Herentals en Roeselare de inventaris gepubliceerd in de reeks "Bouwen door de eeuwen heen". Voor de kantons Neerpelt-Peer, Maaseik-Bree, Hoogstraten, de stad Oostende, de rest van de binnenstad van Brugge stad, Oudenaarde en Kruishoutem is de publicatie in voorbereiding.

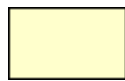
In 2002 zullen de arrondissementen / kantons Eeklo, Laarne, Maldegem, Wetteren (provincie Oost-Vlaanderen), fusiegemeenten van Brugge, Zuienkerke (arr. Brugge), Ruiselede (arr. Tielt), Lo-Reninge, Menen, Wevelgem (arr. Kortrijk) (provincie West-Vlaanderen), Vilvoorde, Machelen (provincie Vlaams-Brabant) en de kantons Bree, Maaseik, Neerpelt en Peer (provincie Limburg) geïnventariseerd worden. Dit betekent dat tegen eind 2002 zowel Limburg als Antwerpen volledig in kaart zullen gebracht zijn. Voor de andere provincies wordt een gelijkaardig resultaat in het vooruitzicht gesteld tegen 2003. Op dat ogenblik zal voor het gehele Vlaamse gewest een inventaris beschikbaar zijn. Voor de provincie Vlaams-Brabant werd ondertussen een herinventarisatie opgestart die tegen 2008 zou moeten afgerond zijn. Het doel van deze herinventarisatie is het aanvullen en actualiseren van de bestaande inventarissen. Sinds de jaren 70' zijn immers de opvattingen en criteria omtrent inventarisatie sterk geëvolueerd.

inventarisatie
niet gestart

inventarisatie
voltooid

inventarisatie
aan de gang

inventarisatie
gedeeltelijk
voltooid

Wat de inventarisatie van parken en tuinen betreft, werd in 2001 werk gemaakt van de gemeenten Bierbeek, Holsbeek, Glabbeek, Boutersem, Tielt-Winge, Borgloon, Alken, Wellen, Heers, het Zuid-Hageland en het volledige arrondissement Hasselt.

In 2002 komen Diest, Aarschot, Boortmeerbeek, Haacht, Keerbergen, Rotselaar, Tremelo, Begijnendijk, Scherpenheuvel-Zichem, Bekkevoort en het Pajottenland aan de beurt.

In 2002 zullen via uitbesteding ook andere thematische inventarissen opgestart worden, zoals in het bijzonder *Ontwikkeling en implementatie van een methodologie voor de monumentenzorg van het kerkelijk architecturaal patrimonium in Vlaanderen (1800-1914)* en *Relicten van de Eerste Wereldoorlog*. Deze inventarissen zullen de basis vormen voor een selectie van beschermingswaardige objecten van dit type en uit deze periode.

Daar het Vlaamse monumentenbeleid zich niet enkel tot het beschermde maar tot het (onroerend) cultureel erfgoed "tout court" moet richten, is de integratie van het cultureel erfgoed in de ruimtelijke structuur- en uitvoeringsplanning een belangrijke beheersmaatregel. Een belangrijke rol is hierbij dan ook weggelegd voor de lokale besturen. Opdat zij daartoe maximaal geïnformeerd zouden worden over het aanwezige patrimonium, werd in 2001 in het bijzonder werk gemaakt van een digitale ontsluiting van deze lopende inventarisatie. Het informaticasysteem MELANIE (Monumenten En LANdschappen InformatiE-systeem) werd verder uitgebreid en verbonden met digitale kaarten zodat de informatie ook visueel beschikbaar wordt. Op dit ogenblik zijn de beschermde landschappen en stads- en dorpsgezichten beschikbaar op schaal 1/10.000 via het geoloket (www.geovlaanderen.be) en

via de website van de afdeling (www.monument.vlaanderen.be). Dit jaar werd tevens gestart met de afbakening op kadasterschaal. Dit project wordt verder uitgewerkt in 2002.

I.2 BESCHERMING, EEN BELANGRIJKE BEHEERSINSTRUMENT

Daar doorheen de jaren de link tussen het inventariseren en het beschermen zoek was geraakt, wordt de inhaalbeweging inzake inventarisatie vanaf 1999 ook onvoorwaardelijk verbonden aan een versneld beschermingsbeleid. Van zodra voor een gemeente de inventarisatie voor het bouwkundig erfgoed is afgerond, wordt voor het beschermingswaardige patrimonium onmiddellijk een beschermingsprocedure opgestart. Zo werden in 2001 globale beschermingen afgerond voor 185 items en ingezet voor 382 items.

Kanton Borgloon - gemeente Alken	65 monumenten (vakwerkbouw) + 4 dorpsgezichten
Voeren	8 monumenten + 6 dorpsgezichten
Tongeren	44 monumenten + 11 stads- en 16 dorpsgezichten
Kruishoutem	46 monumenten
Brugge	133 monumenten + 1 dorpsgezicht
Middelkerke	30 monumenten
St.-Niklaas	15 monumenten + 1 stadsgezicht
Kanton Westerlo	47 monumenten
Hasselt	15 monumenten + 7 stadsgezichten
Antwerpen	24 monumenten + 1 stadsgezicht
Oostende	35 monumenten
Gent	13 monumenten + 1 dorpsgezicht
Izegem	21 monumenten
Roeselare	20 monumenten + 1 stadsgezicht

Bij deze integrale analyses worden externe beschermingsaanvragen maximaal betrokken. Individuele beschermingsdossiers worden zo veel mogelijk vermeden. De individuele motivering is, onafgezien de tijdverslindende verplaatsingen van de vaak erg verspreide dossiers, immers een zeer arbeidsintensief proces.

Dankzij dit geactiveerd beschermingsbeleid is het aantal beschermde monumenten inmiddels van 6790 monumenten in 2000 gestegen tot 6975 monumenten.

Wat de stads- en dorpsgezichten betreft werd het aantal beschermingen bewust opnieuw beperkt gehouden. De administratieve belasting bij het beschermen van stads- of dorpsgezichten door de individuele betekening aan alle eigenaars, erfpachthouders of vruchtgebruikers is immers dermate groot dat het anderszins het versneld beschermingsbeleid wat de monumenten betreft, zou hypothekeren. Bovendien wordt inmiddels onderzocht hoe voor de reeds beschermde stads- en dorpsgezichten de bescherming als beheerskader beter kan ingevuld worden.

I.3 MONUMENTENBEHOUD, EEN PERMANENTE ZORG

I.3.a. Onderhoud als eerstelijnszorg

Elke restauratieve handeling, hoe miniem ook, grijpt in op de authenticiteit van een monument. Een kwalitatieve monumentenzorg impliceert echter een verduurzaming van deze authenticiteit. Het middel daartoe is meer én beter onderhoud.

In deze eerstelijnszorg speelt de provinciaal georganiseerde MONUMENTENWACHT een voorname rol. Opdat deze haar preventieopdracht zowel efficiënt als ook op een beleidsondersteunende wijze zou kunnen uitvoeren, werd haar werkingstoelage reeds in de voorbije jaren gestaag verhoogd. Deze stijgingen moeten - zoals in de beleidsnota aangekondigd - geleidelijk een aanzet geven tot de bijsturing van de onderhoudsrapporten tot monument gebonden toestandrapporten die de overheid te allen tijde een beeld moet geven van de instandhoudingsvoorwaarden.

Om de inspecties van de MONUMENTENWACHT bovendien op een veiliger manier te laten verlopen, werd in de aangepaste restauratiepremieregeling (cf. infra) een financiële ondersteuning voorzien voor ingrepen die vereist zijn om het gebouw gemakkelijk toegankelijk te maken voor onderhoudsploegen en hulpdiensten.

De evaluatie van de onderhoudspremieregeling moet in 2002 leiden tot een bijsturing van dit beleidsinstrument. Belangrijk is dat hierbij een passende rol toebedeeld wordt aan het lokale bestuursniveau. Als niet onbelangrijke actor in het monumentenlandschap hebben de lokale besturen immers baat bij een efficiënt monumentenonderhoud, dat door het inperken van het verval de restauratielast vermindert. Bovendien verzekert Vlaanderen pas door op alle beleidsniveaus het monumentenonderhoud als eerstelijnszorg structureel verder uit te bouwen het behoud van de authenticiteit én attractiviteit van zijn materieel verleden. Tevens zal het onderhoudsbeleid met nieuwe, eventueel fiscale stimuli onderbouwd worden om de monumenteneigenaars verder te overtuigen van regelmatig bouwkundig nazicht én onderhoud. Eén van de voorgehouden maatregelen is alvast het aanbieden door de Vlaamse overheid van een gratis eerste bouwkundig nazicht in het zog van de bescherming als monument.

Om deze opgestarte eerstelijnszorg verder gestalte te geven is een verdere, geleidelijke verhoging van de onderhoudskredieten noodzakelijk.

Desondanks staan een aantal beschermde monumenten in Vlaanderen er in sterk vervallen toestand bij door grove tekortkomingen inzake onderhoud door hun respectieve eigenaars. Om complementair aan het stimuleringsbeleid inzake onderhoud ook een volwaardig handhavingsbeleid te kunnen opzetten, zullen in 2002 in het kader van de voorgenomen evaluatie van het monumentendecreet van 1976 passende handhavingsmaatregelen voorzien worden.

I.3.b. Zorgzaam restaureren, een kwalitatieve tweedelijnszorg

Restauratie laat zich enkel legitimeren wanneer het vergankelijkheidproces waaraan de materialen waaruit ons historisch erfgoed bestaat onderhevig zijn, zich niet langer via

regelmatig onderhoud laat ondervangen.

Wanneer de restauratieve ingrepen onafwendbaar zijn, is het onze opdracht te waken over de kwaliteit ervan zodat de authenticiteit zo minimaal mogelijk wordt aangetast. Daarom werd deze zorg voor de restauratiekwaliteit inmiddels in de nieuwe restauratiepremieregeling, die momenteel voor advies bij de Raad van State rust, ingevoerd. Zo zullen de ontwerpers voortaan geselecteerd worden op basis van criteria die relevant zijn voor de restauratie van het betrokken monument en betrekking hebben op de vak kennis, ervaring, efficiëntie en effectiviteit. Ook de uitvoerders zullen voorafgaandelijk geselecteerd worden op basis van hun vakmanschap en restauratiespecifieke bekwaamheid. Het vakmanschap moet overwegend in hun eigen bedrijf aanwezig zijn. Met het oog op de kwaliteit van de werkzaamheden kan tevens een bijzondere ondersteuning worden gegeven voor specifiek voorafgaand onderzoek, zodat zoveel mogelijk alle specifieke vaardigheden waarover een uitvoerder moet beschikken vooraf bekend zijn en bijkomende werken én dus kosten zoveel mogelijk worden vermeden.

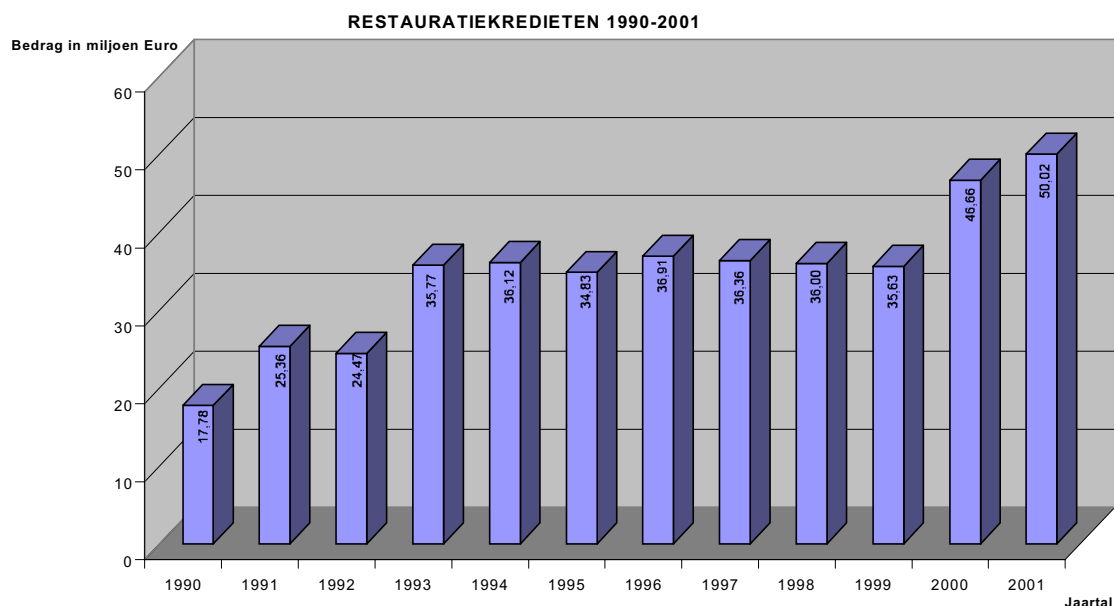
Om te vermijden dat deze kwaliteitsvraag bij gebrek aan gedegen vaklieden niet ten volle kan ingevuld worden, dient er evenzeer voor gezorgd dat de overlevering van oude restauratietechnieken, gedegen vakmanschap en -kennis evenals van de authentieke materialenkennis niet langer in het gedrang komt. Bijzondere aandacht dient hierbij besteed te worden aan de zogenaamde risicoambachten. Met risicoambachten worden een aantal restauratietechnieken (o.a. klinknagelen, rietdekken, leem-en vitswerk, speciale pleistertechnieken zoals kaleien, rotseren en sgraffito) bedoeld, die nog door zeer weinig vaklieden beheerst worden en waarvan de overlevering met uitsterven bedreigd is. Initiatieven om dit uitsterven tegen te gaan werden reeds aangekondigd in de beleidsnota "Monumenten, Landschappen en Archeologie".

Ondertussen zijn facultatieve middelen ingezet en werden een drietal projecten opgestart. Het betreft initiatieven die als voornaamste doelstelling het doorgeven en vastleggen van een aantal bedreigde technieken beogen. Het eerste initiatief gaat uit van een instelling die naast de aanleg van een gespecialiseerde databank met docenten restauratie ook opleidingen in oude restauratietechnieken organiseert. Het gaat ondermeer om restauratie van historisch schrijnwerk, gebinten en vakwerk, de techniek van het knipvoegen, restauratie van lijstwerk, decoratieve schildertechnieken zoals bronzeren, polychromeren, patines, enz.

Vervolgens loopt een vormingsproject maritieme restauratietechnieken waarin de restauratie van houten sloepen centraal staat. De problematiek van het stomen, het breeuwen en het kalfaten en het overnaads klinken zal er in een overzichtelijke cursus gegoten worden. Het verzamelde documentatiemateriaal zal ter beschikking gesteld worden van geïnteresseerden. Tevens zullen per deeltechniek praktijkopleidingen op de werkvloer georganiseerd worden. Het derde project heeft als doelstelling de kennis aangaande het lemen en vitsen, dit is de techniek om vakwerkbouw op te vullen met wanden, te bundelen op een eigentijdse drager, met name een CD-rom. Deze laat toe op een interactieve manier kennis te maken met alle facetten van de techniek. Mits een positieve evaluatie zullen deze initiatieven in 2002 verder geïntensifieerd worden.

Wat de belangrijkste restauratieprojecten in 2001 betreft, dient in het bijzonder melding gemaakt van de bijzondere inspanningen die werden geleverd in het kader van Brugge - Culturele Hoofdstad 2002 voor ondermeer de O.L.Vrouwkerk, Stadschouwburg, Potteriekerk, St.-Walburgakerk, Brugse Vrije, Griffie, stadhuis en de Stedelijke Academie.

Het is van cruciaal belang om de inhaalbeweging inzake restauraties verder door te zetten. Daarom worden de restauratiekredieten verder verhoogd.

Vernieuwend voor 2002 is dat voor enkele belangrijke restauratieprojecten zal gewerkt worden met restauratie-enveloppes. Deze werkwijze moet toelaten om voor grote én belangrijke beschermde monumenten die voor een grootschalige restauratieopdracht staan, op basis van een deskundige analyse te komen tot een duidelijke restauratieve kostenraming en meerjarenplanning wat de uitvoering en de daaraan gelieerde restauratiekredieten betreft. De restauratie van de O.L.Vrouw-kathedraal te Antwerpen en de Sint-Baafskathedraal zijn twee van de grote projecten die op deze wijze zullen aangepakt worden.

I.4. "LEVENDE" MONUMENTEN

De maatschappelijke relevantie van de monumentenzorg ligt onder meer in het (opnieuw) integreren van ons historisch erfgoed in de samenleving. Niet alleen de instandhouding wordt er door verzekerd, maar het geïntegreerde behoud van de historische cultuurwaarden gaat bovendien ook in tegen de vervreemding waartoe verdere, bruuske aantasting van onze vertrouwde omgeving leidt.

Daarom zorgt de nieuwe restauratiepremieregeling - thans voor advies bij de Raad van State - voor een betere afstemming op de subsidieregeling inzake sociale huisvesting. Door restauratie- en huisvestingspremies op een geïntegreerde wijze in te zetten wordt immers die meerwaarde gecreëerd waarvan een louter sectorale benadering steeds verstoken blijft. Veel beter dan in het verleden zal het met andere woorden mogelijk worden om sociale wooneenheden te integreren in beschermde of voor bescherming in aanmerking komende panden die daartoe de vereiste draagkracht hebben. Deze zogenaamde ruitersprojecten (te paard tussen monumentenzorg en sociale huisvesting) betreffen in de regel kleinschalige projecten die een betere maatschappelijke integratie toelaten. Bovendien krijgt het wonen in een beschermd monument hierdoor een minder elitair karakter.

Voor grootschalige complexen met een monumentwaarde biedt soms enkel een commercieel of promotioneel initiatief garanties voor het behoud ervan via een passende nieuwe bestemming. Om de privé-sector tot de ontwikkeling ervan aan te sporen voorziet de nieuwe restauratiepremieregeling een beperkte tussenkomst van 10 % omwille van de meerkost die het behoud van de monumentwaarden met zich meebrengt.

Omdat het geven van een nieuwe toekomst aan een monument in sommige gevallen echter geenszins evident is, wordt het voorafgaand (onder)zoeken van een passend hergebruik voor probleemmonumenten in de nieuwe restauratiepremieregeling subsidiabel gemaakt.

De betrachting om de monumentenverenigingen in Vlaanderen in grotere mate bij deze maatschappelijke integratie te betrekken door ze ondermeer aan te sporen tot een nog actievere rol op het effectieve werkveld, is eveneens in de nieuwe restauratiepremieregeling verankerd. De dubbele restauratiepremie houdt nog veel meer dan in het verleden een duidelijke stimulus in om monumenten bij hun hergebruik een open karakter én bijgevolg een permanente belevings- en sensibiliseringswaarde te geven.

Binnen dit streven vanuit de nieuwe restauratiepremieregeling naar een passende rehabilitatie van de vertrouwde omgeving blijft een belangrijke rol weggelegd voor de Stichting Vlaams Erfgoed. De werkingskredieten voor deze Vlaamse "trust" worden in 2002 dan ook verder opgetrokken. Van de Stichting wordt evenwel verwacht dat ze haar interne organisatie in belangrijke mate bijstuurt teneinde haar functie van onthaalstructuur voor problematische erfgoedobjecten efficiënter, creatiever en naar de particuliere open-monumentenverenigingen toe veel voorbeeldgerichter te kunnen invullen. De zorgverbreding naar het landschappelijk erfgoed toe dient tevens verder gezet.

I.5. VAREND ERFGOED

Omdat de varende monumenten niet zelden veelal met sloop of verkoop aan het buitenland bedreigd worden, werd in de beleidsnota "Monumenten, Landschappen & Archeologie" een decretaal initiatief met betrekking tot de bescherming en het beheer van het varend erfgoed aangekondigd. In 2001 werd dit initiatief verder gezet. Het decreet werd aan het advies van de Raad van State aangepast. Daar ingevolge dit advies het varend erfgoed echter niet langer als onroerend maar als roerend erfgoed dient beschouwd en het dus een culturele gemeenschapsmaterie betreft, werd dit instrumenteel project vervolgens voor verdere opvolging aan de bevoegde minister overgemaakt.

I.6. VLAAMS ERFGOED, WERELDERFGOED

Vlaanderen kan inmiddels reeds terecht fier zijn over zijn ruime aanbod aan werelderfgoed : 24 belforten, 13 begijnhoven en de binnenstad van Brugge. Omwille van de universele boodschap die de zeer vele relictten uit de Eerste Wereldoorlog als grensoverschrijdende Vredespark uitdraagt, zal ook in 2002 verder werk gemaakt worden van de toepassing en naleving van de UNESCO-conventie inzake cultureel erfgoed, meer bepaald door in eerste instantie de indicatieve lijst te actualiseren en te verruimen met deze relictten.

II. EN BREDE BASIS VOOR EEN ACTIEVE LANDSCHAPSZORG CREËREN

II.1 LANDSCHAPSATLAS ALS INSTRUMENT

De inventaris van de relictten van de traditionele landschappen, uitgevoerd gedurende de laatste jaren, is in 2001 verwerkt tot een raadpleegbaar instrument: de landschapsatlas. Hij vormt de inventaris van de landschappen op het einde van de 20e eeuw. Deze inventaris, bestaande uit een relicttenkaart met beschrijvende databank, vormt een werkinstrument voor alle overheden en de bevolking.

Op 15 juni 2001 werd de landschapsatlas officieel voorgesteld op een symposium in aanwezigheid van geïnteresseerden, betrokkenen, beleidsmakers en ambtenaren uit andere sectoren.

Tegelijkertijd werd een boek met achtergrondinformatie, resultaten en beleidswenselijkheden, gebaseerd op de landschapsatlas, gepubliceerd.

Deze informatie onder vorm van een Cd-rom is ter beschikking gesteld aan alle administraties, VOI's en het brede publiek. Bovendien hebben de lokale overheden een pakket met deze informatie ontvangen. Deze kunnen zij benutten bij de opmaak van hun structuur- en uitvoeringsplannen, alsook voor plannen in de andere beleidsvelden.

II.2 RUIMTELIJKE LANDSCHAPSKENMERKENKAART

Naast de Landschapsatlas werd in 2001 de studie 'Aanvullende inventaris van de Ruimtelijke Landschapskenmerken' afgerond. Hierbij wordt invulling gegeven aan de vraag uit het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen welke landschapselementen als ruimtelijk structurerend beschouwd moeten worden op bovenlokaal niveau.

Deze informatie is beschikbaar en kan eveneens benut worden bij de opmaak van de gemeentelijke en provinciale ruimtelijke structuurplannen en uitvoeringsplannen, alsook voor plannen in de andere beleidsvelden.

Om een methode uit te werken waarbij het landschap als integratiekader voor de ruimtelijke planning beschouwd wordt, wordt met 2 gemeenten met name Holsbeek en Halle een proefproject uitgewerkt, gebruikmakend van de bestaande inventarissen.

II.3 NAAR EEN INVENTARIS VAN DE GLOBALE LANDSCHAPSKWALITEIT

De landschapsatlas die het historisch aspect benadrukt en de ruimtelijke landschapskenmerkenkaart die het ruimtelijk aspect benadrukt, kunnen eenvoudig worden gecombineerd tot een **geïntegreerde landschapskenmerkenkaart**. Om te komen tot een globale landschapskwaliteitenkaart Vlaanderen ontbreekt echter een derde invalshoek bij de

landschapsinventarisatie, met name het visuele en belevingsaspect. In 2002 zal nagegaan worden hoe deze visuele en belevingsinvalshoek kan worden ingevuld en hoe deze derde invalshoek met beide voorgaande kan gecombineerd worden tot een **globale landschapskwaliteitenkaart** Vlaanderen.

II.4 GEWIJZIGD LANDSCHAPSDECREET BIEDT MEER MOGELIJKHEDEN

Het ligt in de bedoeling een meer integraal beleid inzake landschapszorg te voeren en op termijn de waardevolle landschappen te integreren in de ruimtelijke ordening, meer bepaald in de ruimtelijke uitvoeringsplannen. De opmaak van de ruimtelijke uitvoeringsplannen is echter een werk van lange adem (10-15 jaar), vandaar dat in de tussenperiode nog dient gewerkt met het systeem voorzien in het huidige decreet van 16 april 1996 houdende de bescherming van landschappen. Dit decreet dient echter aangepast om nu reeds een beleid te kunnen voeren van meer integrale landschapszorg.

Onder meer volgende wijzigingen aan het decreet worden voorgesteld:

- regeling beheer van de beschermde landschappen wordt versoepeld;
- aanduiden van karakteristieke gebouwen binnen een beschermd landschap;
- een aanzet tot algemene landschapszorg ook buiten de beschermde landschappen;
- de landschapsatlassen en de landschapskenmerkenkaart krijgen een juridische basis.

Deze wijziging is volledig voorbereid en is onlangs ingediend bij het Vlaamse Parlement. De nodige uitvoeringsbesluiten zijn in voorbereiding en zullen na goedkeuring door de Vlaamse regering in de loop van 2002 in uitvoering gebracht worden. Ze worden verder behandeld onder de rubrieken “ een daadwerkelijk beheer voor beschermde landschappen” en “de eerste aanzetten voor algemene landschapszorg”.

II.5 EEN DAADWERKELIJK BEHEER VOOR BESCHERMDE LANDSCHAPPEN

Het daadwerkelijk beheer van beschermde landschappen wordt geregeld en op het spoor gezet in een eerste reeks uitvoeringsbesluiten die voortvloeien uit het gewijzigde landschapsdecreet. Deze uitvoeringsbesluiten regelen:

- de algemene beschermingsvoorschriften voor beschermde landschappen
- de werking van de beheerscommissie als overlegplatform
- de richtlijnen voor de opmaak van het beheersplan
- de instelling van een onderhouds- en landschapspremie.

Ze zijn zoals hoger reeds aangehaald in voorbereiding. Na goedkeuring door de Vlaamse regering kan vanaf 2002 het beheer van start gaan.

Naast het daadwerkelijk beheer dat op het spoor wordt gezet, ligt het ook in de bedoeling om op het terrein een volwaardig handhavingsbeleid te voeren, zeker wanneer grove tekortkomingen worden vastgesteld. Daartoe zullen in 2002 de passende maatregelen genomen worden.

II.6 DE EERSTE AANZETTEN VOOR ALGEMENE LANDSCHAPSZORG

Het gewijzigde landschapsdecreet, waarvan sprake hierboven, bevat een afzonderlijk hoofdstuk omtrent algemene landschapszorg. Gekoppeld aan het Programma voor Plattelandsontwikkeling (in toepassing van de verordening (EG)1257/99 gewijzigd door de verordening (EG) 1763/2001 verder POP genoemd) dienen volgende **maatregelen** gesitueerd:

A) in het onderdeel **beheersovereenkomsten** van het hoofdstuk 'milieumaatregelen voor de landbouw' is een bijkomende subsidie van 30% voorzien boven het basisbedrag van het beheerspakket voorzien voor kleine landschapselementen in de relictzones, zoals aangeduid in de Landschapsatlas. Deze nieuwe beheerspakketten zullen normaliter begin 2002 in voege treden.

B) bij de 7 definitief erkende Regionale Landschappen werd reeds in 2001 een **landschapsanimator** aangesteld. Dit bijkomend personeelslid staat in voor de uitbouw van het landschapsluik in de bestaande werking van de regionale landschappen. Ze treden bemiddelend en faciliterend op ten aanzien van de betrokken overheden en particulieren (landbouwers, grondgebruikers,...). Zij zorgen ervoor dat het bestaande instrumentarium beter benut wordt door de verschillende doelgroepen. Hun concrete werking werd samen met de landschapsinspecteurs uit de cel Monumenten en Landschappen van de verschillende provinciale ROHM-afdelingen vastgelegd in een afsprakennota. Hierbij wordt ingespeeld op de nood van beschermde landschappen aan een nieuwe impuls voor het beheer. Het complete palet aan beheerspakketten en –maatregelen werd geïnventariseerd om een goede benutting te stimuleren. Andere projecten zijn de landschappelijke herwaardering van relictten, netwerken van KLE's en buurt- en kerkwegels. Aan elk bijkomend regionaal landschap zal de mogelijkheid geboden worden om aan zijn team een landschapsanimator toe te voegen.

C) Daarnaast worden via het project '**Landschapsteams**' vanaf 2002 bijkomende subsidies voorzien voor de regionale landschappen om beheerswerken voor landschapszorg uit te voeren. Hierbij zal maximaal beroep worden gedaan op sociaal-economiebedrijven. Bij deze beheerswerken zal prioriteit gegeven worden aan de meest waardevolle landschappen: ankerplaatsen en beschermde landschappen. In de resultaatsverbintenis wordt voorzien dat elk regionaal landschap dit kan uitbouwen rekening houdend met de eigen regiowenselijkheden. De actiepunten van het werkjaar worden vastgelegd in een afsprakennota die opgesteld wordt in samenwerking met landschapsinspecteurs uit de cel Monumenten en Landschappen van de ROHM-afdelingen in de provincies.

Conform de beleidsnota wordt verder werk gemaakt om in samenspraak met de minister bevoegd voor landbouw en leefmilieu een **luik landschapszorg** te integreren in de nieuwe **milieuconvenanten**, die vanaf 2002 in voege zullen treden. Daardoor wordt de mogelijkheid geschapen om gebiedsdekkend in het Vlaamse Gewest een basisinstrumentarium voor landschapszorg uit te bouwen. De inwerkingtreding van het luik landschapszorg is voorzien

vanaf 2003.

Naast voormelde concrete maatregelen (soort pilootprojecten) zal in 2002 werk gemaakt worden van de voorbereiding en goedkeuring door de Vlaamse regering van een tweede reeks uitvoeringsbesluiten als gevolg van het gewijzigd decreet houdende de bescherming van landschappen. Deze besluiten dienen de voorwaarden en procedures voor het toekennen van financiële bijdragen aan gemeenten, regionale landschappen, ... buiten de beschermde landschappen nader te bepalen.

II.7 BESTENDIGEN VAN DE VOORTGANG VAN BESCHERMINGEN

Naast alle nieuwe initiatieven werd in 2001 het instrument uit het decreet van 16 april 1996 verder gebruikt om diverse waardevolle landschappen te beschermen, inclusief de bepaling van de beheersdoelstellingen. Ook in 2002 zal dit proces onverminderd verder gezet worden.

Concreet werden er in het afgelopen parlementaire jaar negen landschappen definitief beschermd; voor zeven landschappen werd de beschermingsprocedure ingezet.

II.8 DECREET ERFGOEDLANDSCHAPPEN ALS INITIATIEF VOOR INTEGRATIE VAN LANDSCHAPSZORG IN DE RUIMTELIJKE ORDENING

Om de meest waardevolle landschappen van Vlaanderen, de ankerplaatsen uit de Landschapsatlas, met hun belangrijkste waarden te verankeren in de ruimtelijke ordening wordt een decreet voorbereid. Hiermee kunnen in één procedure alle beschermingswaardige landschappen een aangepast statuut krijgen, gekoppeld aan een integratie in de ruimtelijke planning. Individuele bescherming van elk van deze landschappen zou nog jaren in beslag nemen en geen juridische zekerheid bieden op het behoud van hun landschapswaarden. Niettemin is het wenselijk om de integratie van het aspect landschap in het ruimtelijk beleid procedureel vorm te geven. Het doel van deze procedurele integratie is ervoor te zorgen dat er bij de ruimtelijke plannings- en besluitvormingsprocessen een beleidsmatige reflex bestaat om het aspect landschap inhoudelijk te integreren. In het decreet wordt een procedure uitgewerkt waarbij de landschappen met hoge erfgoedwaarde worden geselecteerd en afgelijnd op Vlaams niveau. Daarna kan de integratie in de ruimtelijke planning van start gaan door op Vlaams niveau de afbakening en algemene voorschriften inzake bescherming, beheer en ontwikkeling te bepalen. Een volgende stap is de omzetting van de typische landschapswaarden van elk van deze landschappen in stedenbouwkundige voorschriften. Dit decreet zal in 2002 verder uitgewerkt en voorgelegd worden aan het Vlaams Parlement.

III. ARCHEOLOGIE EN DE ZORG VOOR ONS ONDERGRONDS VERLEDEN

III.1 EEN BELEIDSINFORMATIEVE CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS

Het archeologisch erfgoed laat zich in zeer veel gevallen niet aflezen op het maaiveld. Ten behoeve van een geïntegreerd én preventief beheer van dit patrimonium is dan ook een ver doorgedreven inventarisering van de archeologische cultuurwaarden in de bodem vereist. Zonder passende beleidsinformatie in de vorm van een centrale archeologische inventaris blijft de archeologische monumentenzorg een casuele aangelegenheid, waardoor een positieve integratie van het archeologisch erfgoed als ruimtelijke cultuurwaarde in het ruimtelijke beleid onmogelijk is.

Omwille van de druk op de ruimte dient in Vlaanderen, net zoals in de ons omringende regio, bij prioriteit werk gemaakt van een structureel, gebiedsdekkend archeologisch erfgoedbeheer. In nauw overleg met het samenwerkingsverband dat daartoe met de andere actoren in het archeologische veld in de loop van 2001 werd opgezet en overeenkomstig de programmatie die door de stuurgroep van het samenwerkingsverband zal worden opgesteld, wordt van zowel het huidige Instituut voor het Archeologisch Patrimonium als zijn opvolger, het hierna vermelde wetenschappelijk onderzoeks- en kenniscentrum voor archeologie, landschappen en monumenten, dan ook in prioritaire orde verwacht in te staan voor de uitbouw én continue actualisering van een aan GIS-Vlaanderen gelinkte, wetenschappelijke CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS (C.A.I.) op basis van GIS-Vlaanderen.

III.2 EEN GEFASEERD ARCHEOLOGISCH BESCHERMINGSBELEID

Het beheersinstrumentarium waarover de archeologische monumentenzorg beschikt, voorziet de mogelijkheid om omwille van het algemeen nut waardevolle archeologische sites te beschermen. Daar het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium onder meer bij gebrek aan voldoende administratieve ervaring dit beschermingsinstrument in het kader van het archeologisch erfgoedbeheer nog niet op een integrale manier wist én weet te operationaliseren, zal het Instituut in afwachting van de vooropgestelde heroriëntering als wetenschappelijk onderzoeks- en kenniscentrum voor het (onroerend) erfgoed zich in eerste instantie richten op de uitbouw van de CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS. Eenmaal er op basis van deze inventarisatie voldoende beleidsinformatie voorhanden is om tot een wetenschappelijk verantwoorde selectie te komen, zal er tot een effectieve activering van een selectief maar coherent beschermingsbeleid overgegaan worden.

III.3 NAAR EEN DUURZAAM BEHOUD VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED OP BASIS VAN EEN GEÏNTEGREERD BELEID MET RUIMTELIJKE ORDENING

Een effectief archeologisch monumentenbeheer veronderstelt in de eerste plaats een gecoördineerd beleid met de ruimtelijke ordening. Terwijl Vlaanderen door de eeuwen heen een uitzonderlijk rijk archeologisch bodemarchief heeft opgebouwd, ruimen grote infrastructuurwerken in zeer veel gevallen nog zonder enige wetenschappelijke registratie dit archief op. Thans beperkt de coördinatie zich tot een voorafgaand archeologisch advies voor vergunningsplichtige ruimtelijke ontwikkelingen die uitgaan van de overheid zelf. Een volwaardige archeologische monumentenzorg impliceert echter een archeologische toetsing op basis van de CENTRALE ARCHEOLOGISCHE INVENTARIS voor alle vergunningsplichtige werken met ingreep-in-de-bodem. Zodoende kunnen de ruimtelijke ontwikkelingen omwille van de archeologische kwaliteiten tijdig bijgestuurd worden, of anderszins minstens op een verantwoorde wijze archeologisch begeleid worden. Om echter een duurzaam behoud van de archeologische waarden te realiseren is een nauwe betrokkenheid, én dit van bij de start, van het archeologisch bedrijf bij de ruimtelijke planvorming van zeer groot belang.

Daar de Afdeling Monumenten & Landschappen reeds met betrekking tot monumenten en landschappen instaat voor een dergelijke geïntegreerde benadering, is het de bedoeling dat zij, gezien de hogervermelde vooropgestelde eenduidiger taakverdeling, op relatief korte termijn ook deze archeologische beheerstaak waarneemt.

Belangrijk is dat het instituut aan deze in de ruimtelijke ordening geïntegreerde beheersmatige aanpak thans voor het archeologisch erfgoed en op relatief korte termijn ook voor het bouwkundig en het landschappelijk erfgoed, de vereiste wetenschappelijke ondersteuning geeft.

III.4 DE CONVENTIE VAN MALTA EN ONDERZOEK NAAR EEN ALTERNATIEVE FINANCIERING VOOR HET ARCHEOLOGISCH NOOD- EN POSTOPGRAVINGSONDERZOEK

Met het archeologiedecreet van 1993 en zijn uitvoeringsbesluiten werden in essentie alle bepalingen van het *Conventie inzake de bescherming van het archeologisch erfgoed van de Raad van Europa*, opgemaakt te La Valletta (Malta) op 16 januari 1992, opgenomen. Zelfs aan de vereisten inzake financiering van het archeologisch onderzoek werd minstens gedeeltelijk, met name voor het beschermd archeologisch erfgoed, tegemoetgekomen door het decreet. Dit betekent echter niet dat dit volstaat inzake financiering van het archeologisch onderzoek. Mede omwille van de grootschaligheid van de archeologische interventies impliceert een volwaardige archeologische monumentenzorg in Vlaanderen – zoals in andere Europese regio, waar deze zorg reeds veel langer wettelijk georganiseerd is - alternatieve financieringsmechanismen. Tot deze vaststelling kwam destijds ook de parlementaire commissie bij haar bespreking in 1993 van het archeologiedecreet.

In 2002 zal het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium dan ook onderzoek doen naar de financieringsmechanismen die in naburige Europese regio's worden gehanteerd evenals naar de mogelijkheid van een archeologische erfgoedverzekering teneinde tegen eind 2002 een voor de Vlaamse archeologie passend voorstel te formuleren.

Inmiddels heeft de Afdeling Monumenten & Landschappen de ondertekening van de *Europese Conventie van Malta* voorbereid en kan deze op zeer korte termijn voor goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd worden. De Afdeling Monumenten & Landschappen zal vervolgens de ratificatie voorbereiden.

III.5 HET INVULLEN VAN DE NOOD AAN EEN EENDUIDIG EN KWALITATIEF UITVOERINGSKADER VOOR ARCHEOLOGISCHE INTERVENTIES

Met de vigerende wetgeving op de overheidsopdrachten is de kans reëel dat de zogenaamde contractarcheologie in Vlaanderen aan betekenis wint. Opdat de kwaliteit van het archeologisch beheer hieronder niet zou lijden, is het van belang dat passende kwaliteitsbewakende maatregelen worden voorbereid. Van het Instituut wordt dan ook verwacht dat het in overleg met de Afdeling Monumenten & Landschappen voor archeologische interventies een kwalitatief uitvoeringskader uittekent.

III.6 HET OPSTARTEN VAN SCHEEPSARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

Ondanks het maritieme verleden van Vlaanderen richtte de archeologie in Vlaanderen zijn werking bijna uitsluitend op het archeologisch erfgoed op het land. In het kader van de vooropgestelde verbreding van zijn beleidsvoorbereidende en -ondersteunende wetenschappelijke opdracht wordt van het instituut verwacht ook aandacht en interesse te ontwikkelen voor de specialisatie maritieme archeologie. De conventie inzake scheepsarcheologie die in voorbereiding is bij de UNESCO zal door de Afdeling Monumenten en Landschappen opgevolgd worden.

IV. NAAR MEER WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUW VOOR DE (ONROERENDE) ERFGOEDZORG

Een erfgoedbeleid is enkel mogelijk mits inzicht in de natuur en de waarden van het erfgoed, inzicht dat slechts op wetenschappelijke basis kan worden verworven. Anderzijds is ook het omgaan met het erfgoed, zowel in het kader van het beschermen als van het beheer, een belangrijke bron voor het beleid. Inzake archeologie is er bovendien nog het aspect dat dit erfgoed verborgen is onder de oppervlakte, zodat kennis slechts mogelijk is na opgravingen. Prospectie in functie van inventarisatie, opgravingen en onderzoek van de vondsten zijn bijgevolg onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Vanuit de informatie die aangeboden wordt door het wetenschappelijk beleidsgericht onderzoek kunnen beleidsprioriteiten voorbereid worden en de nodige regelgeving uitgewerkt worden.

Dit zal bovendien de geloofwaardigheid en de kwaliteit van het beschermingsbeleid van de Vlaamse regering versterken.

De basisopdrachten worden inventarisatie en onderzoek van archeologische en niet-archeologische erfgoedwaarden ten behoeve van de beleidsondersteuning, kennisuitbreiding en onroerend erfgoedbeheer; kennis- en documentatiebeheer met inbegrip van de databanken en de centrale website; inhoudelijke uitwerking van projecten inzake op het erfgoed zelf gerichte informatie en externe communicatie; ontsluiting en overdracht van kennis; sensibilisering, met inbegrip van de studie van de ontsluiting en waar noodzakelijk voor het onderzoek zelf van het tijdelijk feitelijk beheer.

Gezien de moeilijke synthese van de huidige opdrachten van het Instituut voor het Archeologisch Patrimonium wordt deze opdracht - in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid - voorgehouden voor deze (reeds bestaande) wetenschappelijke instelling. De beleidsvoorbereidende en -ondersteunende wetenschappelijke opdracht van de instelling wordt met andere woorden versterkt. Het specifieke luik archeologische monumentenzorg zal voortaan door de Afdeling Monumenten en Landschappen worden waargenomen, hetgeen *in concreto* inhoudt dat het takenpakket van de Afdeling Monumenten & Landschappen zal worden uitgebreid met het integrale beheer en de bescherming van het archeologisch patrimonium. Het optimaal en gecoördineerd inzetten van het monumenten-, het archeologie- en het landschapsdecreet als het basisinstrumentarium moet een op integratie met andere beleidsdomeinen (zoals ruimtelijke ordening) gericht, integraal erfgoedbeheer mogelijk maken.

V. SAMEN ZORGEN VOOR ONS HISTORISCH ERFGOED

Een kwalitatieve erfgoedzorg veronderstelt een collectieve bewustwording én zorg voor ons bouwkundig, landschappelijk en archeologisch patrimonium. Bij de betrachting om dit collectief geheugen in stand te houden is het streven naar een positieve betrokkenheid van de eigenaars en gebruikers van primordiaal belang. Daarom is het belangrijk dat het bewaken van de kwaliteit door onze erfgoedconsulenten in het bijzonder op basis van hun expertise op een consulaire wijze gebeurt. In 2002 zal aan deze overlegcultuur extra aandacht besteed worden.

Het bewustmakingsproces is echter niet enkel hun taak, noch die van de eigenaars en gebruikers van ons erfgoed. De zorg voor ons erfgoed is immers een collectieve aangelegenheid. Omdat de *open-monumenten* dankzij hun publieke bestemming een permanente sensibiliserende functie vervullen voorziet de nieuwe restauratiepremieregeling voor deze projecten dan ook een specifieke, kwaliteitsgerichte validering. Omdat deze en andere (onroerende) erfgoedprojecten in zeer veel gevallen door een geëngageerd voluntariaat worden gedragen, werd in 2001 in het kader van het INTERNATIONAAL JAAR VAN HET VRIJWILLIGERSWERK dan ook ter ondersteuning én erkenning van dit maatschappelijk engagement een projectsubsiëring opgezet. In 2002 zal dit initiatief consequent verdergezet worden.

Andere, zeer belangrijke sensibiliseringsinstrumenten zijn de OPEN-MONUMENTENDAGEN en de populaire website www.monument.vlaanderen.be, die in 2002 trouwens met het segment archeologisch erfgoed zal worden uitgebreid.

Metterjaren geniet de Vlaamse Monumentenprijs door het in de kijker plaatsen van uitzonderlijke monumentenprojecten een dergelijke uitstraling dat deze prijs in 2002 zal worden opengetrokken naar landschapszorg en archeologische monumentenzorg.

VI. MOTIES EN RESOLUTIES

Tijdens deze legislatuur werd inzake monumenten, landschappen en archeologie de met redenen omklede motie van de heren Cis Schepers, Dany Vandenbossche en Jo Vermeulen en mevrouw Margriet Hermans tot besluit van de op 5 april 2000 in plenaire vergadering besproken beleidsnota "Monumenten, Archeologie & Landschappen 1999-2004" (00/26apr/stuk 159 - nr.3) goedgekeurd door het Vlaams Parlement.

Het Vlaams parlement vroeg toen bij de uitvoering van de beleidsnota "Monumenten, Archeologie & Landschappen 1999-2004" het volgende:

- 1° inzake de bescherming van het architecturenpatrimonium, de komende jaren een aanzienlijke inhaalbeweging uit te voeren;
- 2° binnen afzienbare tijd een regeling uit te werken die monumenteneigenaars ertoe aanzet de onderhoudsverplichting spontaan na te komen en waarbij voor beschermde monumenten waarvoor de eigenaars zich engageren tot een effectieve invulling van de onderhoudsplicht, een vermindering van de onroerende voorheffing wordt toegestaan, en voor de openmonumenten, toegankelijk voor het publiek, een volledige vrijstelling van de onroerende voorheffing wordt verleend;
- 3° binnen afzienbare tijd een regeling uit te werken die eigenaars en gebruikers van panden in beschermde dorps- en stadsgezichten ertoe aanzet, door middel van een onderhoudspremie of fiscale stimuli, de specifieke karakteristieken van het dorps- en stadsgezicht in stand te houden;
- 4° een oplossing uit te werken voor de herbestemming van zonevreemde monumenten;
- 5° speciale aandacht te besteden aan de problematiek van de bestemmingen, wetende dat het vinden van een goede, soms originele bestemming de beste garanties biedt voor de toekomst van een monument;
- 6° op korte termijn de atlassen van de relictten van de traditionele landschappen af te ronden, die atlassen operationeel te maken voor de verschillende gebruikers en bekend te maken bij het ruime publiek;
- 7° op korte termijn een ontwerp tot wijziging van het landschapsdecreet aan het Vlaams Parlement voor te leggen, waarbij ook in een financiële ondersteuning wordt voorzien voor landschapsbeheer in landschappen waar (nog) geen beheerscommissie en beheersplan bestaan en waarbij de verplichting tot oprichting van een beheerscommissie en tot invoering van een beheersplan wordt vervangen door de mogelijkheid daartoe;
- 8° binnen afzienbare tijd een besluit uit te vaardigen tot instelling van een premiestelsel voor het beheer van de beschermde landschappen;
- 9° over te gaan tot de installatie van landschapsanimatoren bij de regionale landschappen; om bemiddelend en faciliterend op te treden ten aanzien van de betrokken overheden en particulieren en zo de landschapsrelevante beheersovereenkomsten, die kaderen in het Programma Plattelandsontwikkeling Vlaanderen, te promoten;
- 10° op korte termijn over te gaan tot de oprichting van een Fonds voor het Archeologisch Patrimonium;

11° de opmaak van de Centrale Archeologische Inventaris te activeren met het oog op het tijdelijk bijsturen van ruimtelijke ontwikkelingen ter vrijwaring van het archeologische patrimonium.

Onderhavige beleidsbrief gaat op alle elementen (op punt 2 na) van deze nota te gronde in. Met betrekking tot de aanbevolen vermindering van onroerende voorheffing als fiscale tegemoetkoming voor eigenaars die hun monument op een passende wijze onderhouden, kan meegedeeld worden dat zoals in onderhavige beleidsbrief aangestipt in 2002 een stimuleringsmaatregel zal uitgewerkt worden. Hieraan voorafgaand onderzoek zal uitwijzen of een vermindering van onroerende voorheffing daartoe de meest adequate maatregel is.